

Podzimní mimořádná opatření ÚKZÚZ pomohla zemědělcům snížit škody způsobené hrabošem, k otravám jiných živočichů nedošlo

Vzhledem k masivnímu nárůstu populací hraboše v letním období 2020 přistoupil Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) pro období od 3. září do 31. prosince 2020 k vydání mimořádných opatření proti přemnoženému hraboši s cílem umožnit zemědělcům snížení hospodářských škod. Zároveň doporučil zemědělcům preventivní opatření k ochraně vzházejících porostů ozimů. Opětovně se potvrdil předpoklad, že při dodržení stanovených podmínek nedochází k otravám necílových živočichů.

Po jarním poklesu došlo v průběhu července 2020 k masivnímu nárůstu populací hraboše v hlavních plodinách zejména v Ústeckém a Středočeském kraji. Následně byly kalamitní hodnoty populací hraboše zjištěny také v dalších krajích. Na tento stav reagoval ÚKZÚZ opětovným nařízením mimořádných opatření.

Podobně jako na jaře 2020 bylo cílem podzimních mimořádných opatření umožnit zemědělcům alespoň částečně snížit hospodářské škody zejména na mladých porostech ozimých plodin.

ÚKZÚZ zároveň doporučil zemědělcům jako prevenci proti hraboši agrotechnická opatření, zbavení výdrolu na polích i využití berliček pro dravce. K omezení šíření hrabošů v meziporostním období ÚKZÚZ také doporučil omezit výsev meziplodin. Za tímto účelem ÚKZÚZ stanovil a pravidelně aktualizoval tzv. ohrožené okresy, které byly definovány jako okresy, u kterých v určitém časovém období ÚKZÚZ potvrdil kalamitní výskyt hraboše na pěti a více lokalitách.

ÚKZÚZ prováděl od září 2020 na základě podnětů zemědělců šetření k potvrzení kalamitního přemnožení hraboše polního. K datu 31. 12. 2020 provedli inspektoři ÚKZÚZ šetření celkem na 34 702 ha a kalamitní přemnožení hraboše bylo potvrzeno celkem na 23 270 ha, což představuje 67 % celkové šetřené plochy.

Zemědělci byli povinni oznamovat ÚKZÚZ zamýšlenou aplikaci rodenticidů 3 dny před její realizací. Od 1. září 2020 do 31. prosince 2020 ÚKZÚZ obdržel celkem 829 oznámení aplikací rodenticidů; z toho se v nejvíce v 558 případech jednalo o aplikaci do nor v dávce do 2 kg/ha (67,3 %), ve 156 případech (18,8 %) o aplikaci do nor ve zvýšené dávce 2-10 kg/ha a ve 115 případech (13,9 %) o aplikaci rozhozem na povrch pozemků v dávce 2-10 kg/ha.* (* Počet oznámení o použití rodenticidů nemusí být totožný se skutečně provedenými aplikacemi).

Nejvíce aplikací rodenticidu bylo nahlášeno ve Středočeském kraji (288), nejméně v jižních Čechách (10). Z celkového počtu 155 aplikací rozhozem na povrch pozemku se 70 % týkalo ozimých obilovin, zejména řepky a pšenice.

V období podzimních mimořádných opatření nebyl prokázán žádný případ otravy necílových organismů rodenticidem. Opětovně se potvrdil předpoklad, že při dodržení všech stanovených podmínek je riziko otrav naprosto minimální, a to ani při výjimečném povolení aplikace rodenticidů rozhozem na povrch pozemků.

ÚKZÚZ prováděl kontroly dodržování podmínek aplikace rodenticidů, z toho nejvíce jich proběhlo u ohlášených aplikací rozhozem na povrch pozemků. Porušení podmínek aplikace zaznamenal ve dvou případech. V jednom případě zjistil závalu administrativní povahy a v druhém porušení podmínek aplikace do nor.

V tomto období ÚKZÚZ šetřil i několik podnětů třetích stran na porušení opatření, např. podnět České společnosti ornitologické na podezření úhynu dvou zajíců se závěrem, že na místo nahlášení úhynu byli zajáci přesunuti až uhynulí, patrně po srážce dopravním prostředkem. Na jejich úhyn tedy neměla vliv aplikace rodenticidu.

ÚKZÚZ i nadále provádí cílený monitoring intenzity výskytu hraboše na celém území ČR a pravidelně v měsíčních intervalech uveřejňuje výstupy.